

ZŠ-TEst

Meeting ID

668-431-581

Meeting link

[https://global.gotomeeting.c](https://global.gotomeeting.com)

Hide Everyone

Mic

Camera

Screen

Leave

Spletni šolski priročnik Evropske mreže zdravih šol

Pet korakov do šole, ki promovira zdravje

Orodje SHE mreže za hitro ocenjevanje in Kriteriji Zdravih šol

Orodje SHE mreže za hitro ocenjevanje in Kriteriji Zdravih šol

Trenutno stanje: 1 = NE/ne drži; 2 = DELNO/delno drži; 3 = DA/v celoti drži

Pomembnost: 1 = manj pomembno/nepomembno; 2 = srednje pomembno; 3 = zelo pomembno

Realizirano: 1 = takoj; 2 = v obdobju treh let; 3 = realizacija ni izvedljiva

	Trenutno			Pomembno			Realizirano		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
1. Ocenitev izhodiščnega stanja (Podatke šola pridobi z vprašalniki, pogovori, opazovanjem in drugimi metodami evalvacije.)									
1.1. Šola ima pregled nad trenutnim stanjem v zvezi z zdravjem in dobrim počutjem učencev na področjih:									
• telesnega zdravja									
• duševnega zdravja									
• socialnega zdravja.									
1.2. Šola ima pregled nad trenutnim stanjem v zvezi z zdravjem in dobrim počutjem pedagoškega/nepedagoškega osebja na področjih:									
• telesnega zdravja									
• duševnega zdravja									
• socialnega zdravja.									
1.3. Šola lahko oceni z zdravjem povezano vedenje učencev glede na starost, spol in druge determinante ... na področjih:									
• prehranjevanja									
• telesne dejavnosti in gibanja									
• varne spolnosti									
• uživanja nedovoljenih substanc (alkohol, tobak, droge ...)									
• higijene									
• socialne vključenosti otrok									
• na drugih področjih, katerih? _____									
1.4. Šola je izvedla oceno potreb in želja v zvezi z zdravjem in dobrim počutjem (npr. skrinja želja, anketa ...):									
• ZA UČENCE									
• ZA PEDAGOŠKO OSEBJE									
• ZA NEPEDAGOŠKO OSEBJE									
• ZA STARŠE									

Šolske akcijske smernice

Šolske akcijske smernice

Spremljevalni dokument za spletni šolski priročnik Evropske mreže zdravih šol

S·H·E

Schools for Health in Europe

Učenje o zdravju in promociji zdravja v šolah - ključni koncepti in dejavnosti

Sodelovalni proces in izobraževalni rezultati
Zdravstvena pismenost kot rezultat učenja o
zdravju

PRIROČNIK ZA
UČITELJE oktober 2019

Učenje o zdravju in promociji zdravja
v šolah

Ključni koncepti in dejavnosti

Sodelovanje kot najpomembnejši temelj zdravih šol

- Šola mora zagotoviti pravico vsakemu učencu, da lahko sodeluje pri odločanju o ukrepih, o dejavnostih, ki vplivajo na njegovo zdravje in dobro počutje (glede na njegovo starost, izkušnje, znanje ...).
- Sodelovanje je stalni proces, kjer se imajo otroci možnost izražati in aktivno vključevati v odločanje na različnih ravneh in o različnih zadevah, ki jih zadevajo.
- Sodelovanje **spodbuja: učenje o sposobnostih/kompetencah v zvezi z zdravjem, državljske spretnosti, motivacijo, organizacijo, občutek lastništva (pripadnost), samozavest, samoučinkovitost.**
- Pri skupnih aktivnostih se **krepijo medsebojni odnosi** (učenci-učitelji, med učenci) skozi izboljšano komunikacijo, sodelovanjem in razumevanjem perspektive drugih.
- Sodelovanje pri promociji zdravja v šoli prispeva k šolski kulturi (vključno z etosom in življenjem šole kot skupnosti).
- Sodelovanje ponuja priložnosti otrokom z različnim ozadjem, da zgradijo občutek pripadnosti, solidarnosti, pravice, odgovornosti, skrb in občutljivost (Landsdown, 2011).

Kako spodbuditi sodelovanje otrok?

Otroci bi morali biti sposobni **prevzeti odgovornost**, imeti priložnost za **izražanje svojih pobud**, razmišljanj in **vpliv na odločitve**.

Šolska politika zdravja mora **spodbujati in podpirati** sodelovanje učencev.

Sicer imajo učenci lahko občutek, da ne vedo, kako prispevati in da je vse že odločeno.

Kategorije sodelovanja:

1. Pomanjkanje sodelovanja

Učenci ne smejo izražati svojih želja in pogledov, šolsko prakso načrtujejo in implementirajo odrasli.

2. Simbolično sodelovanje

Učence vprašajo za mnenje, ampak jih v resnici ne upoštevajo; odrasli načrtujejo in implementirajo šolsko prakso.

3. Konzultacije

Odrasle zelo resno zanima mnenje učencev glede ugotavljanja relevantnih problemov, postavljanja ciljev in dejavnosti, vendar o tem odločajo odrasli.

4. Vpliv

Učenci imajo pristno in aktivno vlogo v diskusijah in pri odločanju, ampak končno odločitev sprejmejo odrasli.

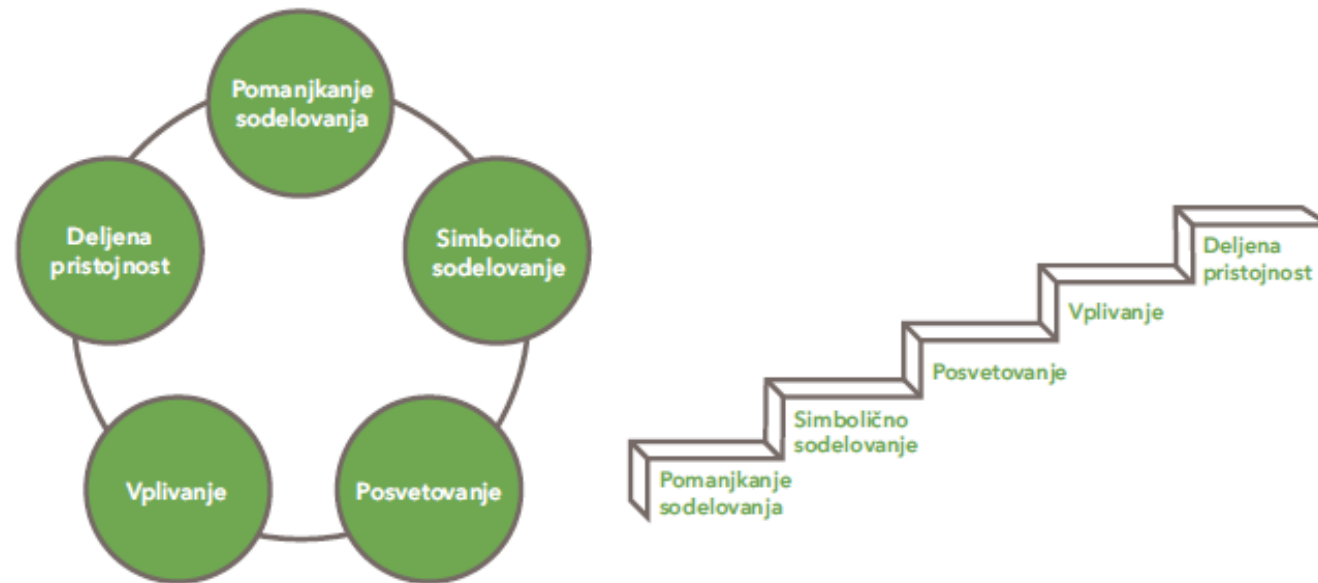
5. Deljena moč

Učenci si delijo moč z odraslimi pri odločanju (na demokratični način), prevzemajo odgovornost za svoje odločitve – primerno glede na njihovo starost in osebni razvoj.

Kategorije sodelovanja

Slika 5.

Predstavitev sodelovanja v obliki kroga in lestve
(povzeto po Hart, 1998; Simovska, 2005)

Zdravstvena pismenost kot rezultat učenja o zdravju - razvijati jo na vseh stopnjah, primerno starosti in razvoju učencev

Vključuje:

- **razvoj osebnih življenjskih veščin/spretnosti** - sposobnost razumevanja posameznika, drugih in sveta na način, kako jih usposobiti, da se odločijo smiselno glede zdravja;
- **izpostavlja pozitivno zdravje** (vključno z dojetjem svojega zdravja)-salutogeneza;
- **zmanjšuje razlike v zdravju med otroki;**
- podpira razvoj **avtonomije učencev, opolnomočenost, sposobnosti za sodelovanje pri promociji skupnega dobrega, akcijsko kompetenco na področju zdravja;**
- je pravica vsakega učenca - **šola zagotavlja, da vsi učenci dobijo priložnosti za izkušnje in dosežejo širok nabor kompetenc glede zdravja;**
- sposobnost za identifikacijo dejavnikov, ki oblikujejo pogoje za zdravje posameznika in drugih.

Kompetence zdravstvene pismenosti

- **Teoretično znanje** – o zdravju in blagostanju. Učenci poimenujejo, opišejo in memorizirajo cilje, principe, koncepte in modele .... skozi diskusijo, pri tem uporabljajo resnične življenjske zgodbe in scenarije. **Zdravje je večdimenzionalno.**
- **Praktično znanje** – **spretnosti/veščine**, vključno z znanjem iz učenčevih izkušenj. Teoretično znanje naj bi znali učenci uporabiti v praksi. To razvijajo skozi kontinuiran, napredujoč, skladen proces učenja v razredu in izven. Spretnosti so lahko specifično zdravstvene (higiena), lahko pa bolj splošne (sposobnost iskanja zdravstvenih informacij).
- **Kritično razmišljanje** – je **dinamičen in raziskujoč pogled na svet**. Učence bi morali podpirati pri raziskovanju zdravstvenih ciljev in kot kritične državljanke ter potrošnike - iščejo logične povezave, razrešujejo probleme, diskutirajo o razlogih za in proti, evalvirajo veljavnost zdravstvenih informacij, uporabljajo metode, kot so: »mind-mapping« (miselna preslikava), reševanje problemov, aktivno delo v paru ali skupini ter nasploh sodelovanje.

Kompetence zdravstvene pismenosti

- **Samozavedanje** – je sposobnost za **reflektiranje samega sebe**. Dovoljevanje osebnega konteksta glede zdravstvenih ciljev in ponotranjenja njegovih želja, preferenc, močnih lastnosti, šibkosti, vrednot in navad. Razvije se skozi izkušnje pri učenju, iz perspektive lastnih življenj in kritično raziskujejo svoj način razmišljanja in vedenja. Na ta način podpiramo učence, da oni razumejo ostale, kako drugi njih dojemajo, sprejemajo, njihove navade in odzivi na druge. To razumevanje je ključno za samokontrolo in lastno učinkovitost.
- **Državljanstvo** – se odraža kot sposobnost, da ***se vedemo na etično odgovoren način***. To vključuje tudi promocijo skupnega dobrega, demokracijo in dialog, vključuje različne perspektive pogledov. Pri pouku spodbujamo učence, da pogledajo še iz drugih perspektiv, izven sebe in si zamislijo možne posledice svojega vedenja – na sebe, druge in družbo kot celoto. Sposobni morajo biti sodelovati z drugimi, spoštovati različne poglede ter identificirati priložnosti za doseganje in ohranjanje dobrega zdravja.

Kompetence zdravstvene pismenosti

Stopnja 1-2 (starost 7-8 let) - fokus na vsakodnevnem osebnem življenju in bližnji okolici, prakticiranje osnovnih zdravstvenih veščin (slika 1). Otroci prihajajo z radovednostjo do sveta in že nekaterimi elementi državljanstva. S sodelovalnimi pristopi so vključeni v razvoj zdravja in dobrega počutja v njihovo šolsko okolje. Obravnavajo se osnovna vprašanja o pravicah in odgovornostih.

Stopnja 3-6 (starost 9-10 let) – učenci napredujejo v bolj poglobljene in izzivalne problematike. Učenci naj bi bili sposobni reflektirati njihov lasten razvoj. Več pozornosti namenjeno sposobnostim kritičnega razmišljanja in etični odgovornosti za trajnostne odločitve in akcije. Učence je treba spodbujati, da reflektirajo svoje lastne odločitve, ki vplivajo na druge in okolje (slika 2).

Stopnja 7-9 (starost 13-15 let) – poučevanje je bolj razširjeno, poglobljeno in se poslužuje bolj razvitih kompetenc (npr. sposobnost višje stopnje razmišljanja), pa tudi učenja novih zdravstvenih sposobnosti (slika 3). Učenci morajo biti sposobni razširiti svoje osebne perspektive na širšo skupnost in družbo, obenem pa tudi kompetence za njihov osebni razvoj.

Razvijanje akcijske kompetence

- **Zdravstvena pismenost** se krepi z izkustvenimi učenjem, v ukrepe usmerjenimi pristopi za izboljšanje akcijske kompetence.
- **Akcijska kompetenca** – je *sposobnost obravnave z zdravjem povezanih tem na individualni, organizacijski in družbeni ravni.*
- To je *sposobnost sodelovanja pri načrtovanju, uvajanju, izvajanju, ocenjevanju ukrepov, namenjenih izboljšanju pogojev zdravja in dobrega počutja v resničnem življenju* (v razredu, na ravni šole, lokalne skupnosti, družbe).
- Akcijska kompetenca temelji na viziji idealne skupnosti, ki spodbuja zdravje in dobro počutje za vse.
- Zanja je značilna visoka stopnja predanosti, motiviranosti, angažiranosti, vztrajnosti za sodelovanje z drugimi za izboljšanje stanja, odpornosti, ko se pojavijo ovire.
- Potreben je širok nabor znanja o težavi, vizij/predlogov o rešitvah, upoštevanje možnosti, pogojev, virov za razrešitev situacije, razmislek o procesu in rezultatih ukrepov.
- **Sodelovanje** je ključno za razvoj akcijske kompetence.